

Lukáš Makovský

LIDOVÉ NOVINY

Tak trochu připálená kaše

Podzim přinesl jednu dobrou zprávu: sezona hurikánů končí. Jejich následky tady ovšem ještě dlouho zůstanou. A spolu s nimi otázky, nakolik je možné dopady přírodních katastrof zmírnit.

Cest je víc, než by se na první pohled mohlo zdát. Jednu z nich nabízí promyšlený urbanismus. A třebaže se naštěstí ničivých tropických bouří bát nemusíme, sucho i povodně nás ohrožují. Právě jejich následky by nám kvalitní plánování mohlo pomoci tlumit.

Dopřejme si nejprve výlet v prostoru i čase. Pro pochopení našich dnešních problémů je klíčový. Když od jara do podzimu 1939 proudily davy návštěvníků na Světovou výstavu v New Yorku, sotva mohly tušit, že si prohlízejí expozici, která doslova změnila tvář celé Ameriky. Největší světové automobilce General Motors, která v areálu připravila pavilon Futurama, se to nakonec opravdu podařilo.

Její atrakce se snažila představit, jak by mohla vypadat města za dvacet let, pokud dají prostor rozvoji automobilové dopravy. Vize Futuramy v americké společnosti postupně zrála a po druhé světové válce se začala také naplňovat. Po dlouhých dvaceti letech stavebního útlumu se totiž právě tehdy sešla silná poptávka po nové bytové výstavbě s chutí americké vlády k velkým veřejným investicím. Jejich vlajkovou lodí se v roce 1956 stal program budování celonárodní dálniční sítě, která byla ve městech protažena až do jejich samotných center, protože právě tam bylo k dispozici nejvíce pracovních příležitostí. Spolu s tím federální kabinet vypsál také programy, které podporovaly budování novostaveb, přičemž ale městské územní plány umožňovaly pouze vznik samostatně stojících předměstských rodinných domů. Často na zámečně velkých pozemcích, aby z lokalit byli vyloučeni sociálně slabí.

Tento mix, jehož další ingredience tvořila vedle dostatku levné půdy k zástavbě také rostoucí dostupnost au-

tomobilů a nízká daň z benzínu, vedl k bezprecedentnímu vysídlení měst. Za těchto podmínek bylo totiž pro široké střední vrstvy možné pořídit si vlastní dům se zahradou na předměstí a dojíždět po kapacitních dálnicích denně do zaměstnání v centru. Během pouhých dvou generací se tak Američané stali suburbánním národem životně závislým na automobilu.

Uhlíková stopa amerického snu

Příběh americké suburbanizace je důležité si připomenout. Na první pohled se totiž může zdát, jako by poválečný vývoj zaoceánských měst byl naprosto přirozeným procesem. Jak jsme si ovšem ukázali, šlo ve skutečnosti o výsledek kombinace několika zcela záměrných plánů. Důkazem budiž, že evropská města si i po staletích vývoje dosud udržují víceméně tradiční podobu. Stále je pro ně charakteristické intenzivní kompaktní osídlení tvořené obvykle vícepodlažními činžovními – nebo v případě Británie řadovými – domy.

Jistě, rozlézáni měst do okolní krajiny dnes trápí i starý kontinent. Nikdy se zde však nerozvinulo do rozměrů, jaké známe ze Spojených států. Důvod je zřejmý: v Evropě vlády ani municipalita nikdy nevytvořily vzniku sídelní kaše (jak se také občas suburbanizaci říká) tak příznivé podmínky.

Suburbanizace je přitom nejen klíčovým momentem vývoje měst ve druhé polovině 20. století, ale také procesem, který z nich dělá dlouhodobě neudržitelný typ osídlení. Proč, je dobře možné ilustrovat například na vztahu mezi obytnými hustotami a jejich nároky na dopravu. U evropských měst je typická obytná hustota mezi 25 a 75 obyvateli na hektar, přičemž spotřeba energie na dopravu na jednoho obyvatele za rok se pohybuje mezi 10 a 20 gigajouly. U amerických měst obytná hustota na hektar kolísá mezi 10 a 25 obyvateli. Není pak divu, že energie potřebná k dojíždění je tam ve srovnání s Evropou zhruba čtyřikrát vyšší (40 až 70 gigajoulů na osobu a rok).

Dopad rozdílné struktury osídlení je potom samozřejmě patrný i z podílu

dopravy na celkových emisích skleníkových plynů. Zatímco v Evropě se na tvorbě oxidu uhličitého podílí pouze 12 procenty, v případě Spojených států jde prakticky o třetinu (32 procent). Celkově američtí řidiči vypustí ve srovnání se svými evropskými kolegy do atmosféry zhruba čtyřnásobně více CO₂. Bobtnání sídelní kaše se na růstu emisí – a tím i změně klimatu – přitom nejen podílí, ale její účinky v několika ohledech ještě zesiluje.

Cesta z města

Na příkladu USA lze tedy výmluvně demonstrovat, jak rychle dokážou veřejné politiky měnit tvář celé země. Zatímco ale ve Spojených státech k tomu došlo plánovaně na základě vize Futuramy, u nás hrozí něco podobného z přesně opačného důvodu: kvůli ignoranci a neschopnosti státu reagovat na aktuální trendy.

Připomeňme, že základní surovinou sídelní kaše jsou různé velké enklávy rodinných domů. Všechny ovšem spojuje fakt, že nevytvářejí dostatečné obytné hustoty na to, aby se v nich mohly udržet obchody, restaurace, kina nebo lékaři. Tuto roli pro ně plní velká nákupní střediska situovaná podél hlavních silnic. Takový typ osídlení ale prakticky znemožňuje jiný druh pohybu, než prostorově extrémně náročnou osobní automobilovou dopravu. Jen pro ilustraci: v Los Angeles dopravní stavby zabírají celých 60 procent plochy města. Jiná statistika zase uvádí, že ve Spojených státech na každé vozidlo připadá 3,4 parkovacího místa, některé odhady ovšem zmiňují až 8 parkovacích míst. Tato čísla ukazují, jak je osídlení založené na pohybu automobilem náročné na zpevněné plochy silnic a parkovišť, které – jak známo – nezamýšleně fungují také jako urychlovače odtoku vody z krajiny. Podílejí se tak nejen na vzniku sucha, ale po vydatných přivalových deštích také vydatně přispívají k bleskovým povodním.

Naše města jsou ve srovnání s těmi americkými kompaktní a rozlézáni sídelní kaše tu samozřejmě není v absolutním měřítku tak palčivě. Podle

zprávy OECD o územním plánování je ale suburbanizace dominantním trendem napříč Českou republikou. Například mezi lety 2001 a 2011 se z Prahy do Středočeského kraje vystěhovalo 150 000 obyvatel a denně dnes do hlavního města dojíždí za prací na 200 000 lidí. Změny jsou patrné i na objemu ujetých kilometrů. Zatímco v roce 1990 se jich denně po Praze auty najezdilo 5,8 milionu, dnes už je to skoro čtyřikrát víc, konkrétně 20,5 milionu. Suburbanizace navíc vytváří pozitivní zpětnou vazbu, jinými slovy začarovaný kruh. Lidé často jako důvod pro stěhování z města uvádějí větší klid, který za ním budou mít. Tento klid je ale vlastně jenom zástupným slovem za menší intenzitu automobilové dopravy. Jakmile ale tito lidé z města odejdou, sami jej začnou další automobilovou dopravou zatěžovat, protože si tam obvykle udrží zaměstnání. A kolo se vesele roztáčí: městům nezbyvá než se nárůstu dopravního ruchu přizpůsobovat, čímž ale klesá jejich obytná kvalita a roste chuť obyvatel ke stěhování, které ovšem ve většině případů objem dopravy ještě o něco zvýší, takže... A tak pořád dál.

Větší bere

Zdravé a udržitelné bydlení přitom nepředstavují suburbie s rodinnými domy a zahradou, nýbrž právě to, které nabízí (nebo by mohlo a mělo nabídnout) město. Proto se Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy snaží vytvořit strategii, která omezí suburbanizaci a její negativní dopady. Problém je, že navzdory všem existujícím dokumentům jsme v reálu svědky využívání městských prostorových rezerv a revitalizace brownfieldů méně často, než kolikrát pozorujeme změnu územních plánů z polí na stavební parcely. Důležitý díl v mozaice těchto problémů představuje i roztržitá správa širších regionů. Například na metropolitním území Prahy leží 435 samosprávných obcí, což z něj v žebříčku vyspělých zemí činí desátou nejfragmentovanější oblast. Potíže plynoucí z tohoto stavu jsou zřejmé. Jelikož je územní plánování v kompetencích obcí, je téměř nemožné rozlézáni sídelní kaše v rámci takto strukturovaného celku řešit.

I kdyby se nakonec většina samospráv domluvila, že omezí své rozvojové plochy a podpoří naopak vznik zástavby v jádru aglomerace, najdou se vždy výjimky, které situace rychle využijí ve svůj prospěch.

Problém to ale není neřešitelný. V posledních deseti letech se s ním potýkalo více evropských zemí. A kupříkladu Dánové se rozhodli kombinací více nástrojů motivovat obce ke slučování, díky čemuž tam jejich počet v roce 2007 poklesl z původních 271 na 98. Řecké vládě se zase podařilo v roce 2011 snížit počet samostatných sídel z 1033 na 325, za což jim na oplátku nabídla širší pravomoci. Jiným účinným nástrojem pro podporu spolupráce v metropolitních regionech by mohly být nově zavedené integrované investice. Jde o systém, v jehož rámci budou moci jádrová města i přilehlé obce získat značný objem peněz z evropských fondů, pokud se dohodnou na společném postupu při řešení problémů, které aglomeraci trápí. Dobrou zprávou je, že i v Česku už se do tohoto nového systému zapojila vedle Prahy, Brna a Ostravy čtveřice dalších metropolitních oblastí.

Memento Futurama!

Jak se tedy nepříznivému vývoji bránit? Dobrým začátkem by byl individuální způsob uvažování o různých typech území. V praxi to znamená třeba umožnit intenzivní zástavbu brownfieldů a prostor ve vnitřních částech měst, protože je to spojeno s relativně nízkými environmentálními dopady. O to důsledněji je pak ale třeba bránit volnou krajinu před pohlcením suburbii.

Už déle než čtvrt století panuje v naší zemi tržní hospodářství a územní plánování typu „je možné / není možné“ přestalo být efektivní. Každý krok přinese někomu zisk, zatímco pro jiného představuje zátěž, někdy i finanční náklady. Proč tedy nepustit peníze naplno i do této oblasti. Zvlášť lze-li čerpat inspiraci v anglosaských zemích, kde takový systém celkem úspěšně funguje. Jedním z praktických kroků by mohlo být například zavedení pásma daní z nemovitosti, spolu se stanovením poplatků za zatěžování okolí nebo naopak za zvýšení hodnoty pozemku v důsledku veřejných

investic nebo změny územního plánu. Zpoplatněny ale mohou být třeba také náklady na obsluhu veřejnou dopravou. Už proto, že v různých územích je různě finančně náročná. Zatímco v širším centru vychází relativně levně, na okraji města už si vyžaduje výrazně více peněz. Obdobně je to i v případě budování kanalizace, vodovodní sítě, silnic a chodníků. Má-li být bič funkční, je ovšem většinou třeba nabídnout také nějakou tu kostku cukru. Tu by zase mohly pro začátek představovat třeba programy na podporu přestavby brownfieldů. Ať už zvolíme jakoukoli cestu, je v každém případě záhodno mít neustále na paměti Ameriku. Přesněji řečeno fakt, jak rychle si lze nevhodnou kombinací vládních programů a privátních zájmů navařit špatně stravitelnou kaši.

[MAKOVSKÝ, Lukáš. Tak trochu připálená kaše. In: *Lidové noviny*, 7. 10. 2017, s. 26, © MAFRA, a. s. 2017, ISSN 0862-5921]

Marečková Martina HOSPODÁŘSKÉ NOVINY Sídliště musí přijít o svou anonymitu

V mnoha západoevropských metropolitních již roky složitě řeší problémy, které s sebou přinesla panelová výstavba. Některá sídliště se stala sociálně vyloučenými lokalitami.

To se Česka zatím v masivní míře netýká, ale je lepší se těmto rizikům vyhnout. „Sídliště byla postavena najednou a jejich průběžná změna bude mnohem těžší. Proto je potřeba bavit se o jejich budoucnosti už dnes,“ říká architekt David Tichý.

Data ukazují na postupné, i když zatím ne dramatické stěhování úspěšnějších lidí ze sídlišť. Je možné tento trend nějak zvrátit?

Někteří lidé dost často nenajdou v panelové výstavbě byt, který by splňoval jejich představu o velikosti a kvalitě bydlení. Tato výstavba v sobě také skrývá omezenou reprezentativní složku bydlení. Ve spojení se zvýšenou anonymitou prostředí je přirozené, že je takové prostředí pro ty úspěšnější méně atraktivní. Jinými slovy, ne každý chce bydlet v Husákově 3+1.

Na druhou stranu si na sídlištích v posledních pár letech kupují byty i mladí a nadaní lidé. Často proto, že v Praze finančně dosáhnou jen na byt v paneláku. Pražská sídliště se nestávají ghetty, jak někteří dříve varovali, proč bychom se jimi tedy měli zabývat?

I já mám spoustu kamarádů, kteří chtěli bydlet v Dejvicích, na Vinohradech nebo v Karlíně. Jenže zjistili, že na to nemají potřebné finance, a koupili si byt v paneláku. Popularita sídlišť je spojená také s dostupností veřejnou dopravou, mají školy a alespoň minimální veřejnou vybavenost. A i když sídliště nenabízejí tolik pracovních příležitostí jako jiné městské lokality, pro mnoho lidí, kteří nechtějí do města dojíždět autem, jsou vyjmenovaná pozitiva klíčová.

I průzkumy ukazují, že se lidem na sídlištích bydlí dobře. Co na nich chcete měnit?

Jedná se o dlouhodobou vizi těchto lokalit, jak se mohou rozvíjet, co zlepšovat, nikoliv o nutnou touhu něco měnit. Lidé, kteří bydlí na sídlišti, vnímají často svůj domov buď skrze celé sídliště, nebo jen prostřednictvím svého bytu. Identita menších sousedství v lokalitě nebo v domě se vytratila nebo se vytváří složitěji než v jiném obytném prostředí. Tato anonymita, i když třeba lidem vyhovuje, však není udržitelná dlouhodobě. Také přes poměrně vysokou hustotu osídlení je v tomto prostředí složitější budování

vztahů mezi lidmi. V dnešní době skrze nedostatky sídlišť paradoxně nejvíce iniciativ vzniká právě tam. Lidé cítí, že na sídlištích něco chybí, mnozí hledají adekvátní prostory k setkávání se či podnikání, vytvářejí spolky a zakládají komunitní centra. Pro takové aktivity, oproti třeba tradičním městským částem, sídliště nabízejí jen omezené možnosti. Například takový Karlín vděčí za svůj současný úspěch atraktivní lokality aktivnímu parteru, kde si lidé pronajímají prostory pro různé kavárničky, restaurace či provozovny.

Sem tam nějaké kadeřnictví nebo večerka je i na sídlištích...

Ano, ale možnosti rozvoje jsou omezené. Na sídlištích spíše najdeme nákupní centra, městský charakter ulic s obchody nebo alespoň hospůdkou a pekařstvím na rohu zde většinou bohužel není. A když už se tu někdo pokusil podnikat, dost často zkrachoval. Obyvatelé raději sedli na metro a odjeli do centra. Tím se dostáváme do systému spojených nádob, kdy relativně kvalitní prostředí má takovéto nedostatky.

Jakým způsobem můžeme udržet úspěšnější lidi na sídlištích?

Příklady ze zahraničí ukazují způsoby, jak zvýšit atraktivitu sídlišť. A není to jen o opravách domů a rekonstrukcích bytů. Cílem je přinést různé typologie bydlení, třeba individuální nízkopodlažní

domy, či dokonce řadové rodinné domky. To přinese kvalitu bydlení, kterou lidé požadují – třeba mít svou zahrádku a mít kde zaparkovat auto. Samozřejmě je to celé i o atraktivitě a srozumitelnosti prostředí spojeného s veřejným prostorem. A o pocitu bezpečí. Sídliště nejsou tolik bezpečná, je tam hodně volných ploch, zarostlá zákoutí.

Je na našich sídlištích reálné postavit mezi paneláky třeba rodinné domky?

Každé sídliště je jiné. Veřejné prostory na sídlištích vlastní převážně města a pak je to o diskusi s lidmi, kteří tam bydlí. Prostorově to reálné je. Ale když se zeptáte lidí, jestli by si něco takového uměli představit, tak to dnes většina z nich odmítne. Zatím mnozí potřebu změny necítí, na svoje prostředí si zvykli. Když se podíváme, jak se v průběhu staletí měnila města, zjistíme, že domy se stále mění. Přizpůsobují se novým potřebám svých obyvatel, a tak i sídliště se budou měnit. Jelikož ale byla postavena najednou, tak jejich průběžná změna bude mnohem těžší než třeba změna domu někde v městské zástavbě. Proto je potřeba se bavit o jejich budoucnosti už dnes, i když se říká, že semafor se u nás postaví, až když někoho přejedou.

[MAREČKOVÁ, Martina. Sídliště musí přijít o svou anonymitu. In: *Hospodářské noviny*, 18. 10. 2017, s. 19, © Economia, a. s. 1996–2017, ISSN 1213-7693]

Výběr z publikací

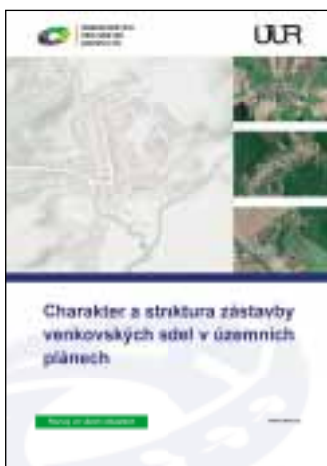

PRŮMĚRNÉ CENY DOPRAVNÍ A TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY Internetová publikace – Aktualizace 2017

Cílem publikace je usnadnění orientace v oblasti financování infrastruktury včetně veřejné zeleně a souvisejícího zabezpečení finančních prostředků pro nové investice. Publikace je určena především orgánům venkovských obcí, starostům, místním zastupitelům či projektantům.

Publikaci lze nalézt ve formátu PDF na webových stránkách ÚÚR v sekci Publikační činnost a knihovna – Internetové prezentace.

CHARAKTER A STRUKTURA ZÁSTAVBY VENKOVSKÝCH SÍDEL V ÚZEMNÍCH PLÁNECH

Publikace se zabývá urbanistickou strukturou venkovských sídel. Snaží se poskytnout nejzákladnější orientaci potřebnou v územním plánování k názírání na hodnoty sídla. Představuje základní hlediska, podle nichž by měla být posuzována urbanistická struktura sídla v územním plánu, a předkládá doporučení.

Publikace je ve formátu PDF dostupná na webových stránkách ÚÚR v sekci Publikční činnost a knihovna – Metodické příručky a publikační materiály – 2017. Publikace bude v příštím roce aktualizována v návaznosti na novelizaci vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.

TISKOVÉ ZPRÁVY

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Novela stavebního zákona zrychlí vydávání stavebních povolení

Již 1. ledna příštího roku nabývá účinnosti novela stavebního zákona, na níž ministryně Karla Šlechtová spolu s odborníky pracovala tři roky. Novela řeší řadu palčivých problémů v současném stavebnictví. V září letošního roku ministryně Šlechtová zároveň předložila Vládě ČR základní teze rekodifikace veřejného stavebního práva.

„Dosud velmi pomalé stavební řízení zrychlí právě novela stavebního zákona, kterou jsem připravila s týmem odborníků. Zpracovali jsme ji tak, aby měla co nejširší praktický dopad a aby usnadnila život lidem, kteří se rozhodnou stavět. Jednou z nejzásadnějších novinek je sloučení dvou, popřípadě i tří povolovacích procesů do jednoho řízení. Takzvané společné řízení sloučí nyní oddělené územní řízení, stavební řízení i posuzování vlivu na životní prostředí (EIA), pokud si stavebník tuto cestu vybere. Tím dojde k výraznému urychlení povolování staveb. V rámci společného řízení se tak účastníci řízení a případně i veřejnost budou moci vyja-

dřovat a odvolávat pouze jednou, a to v rámci společného řízení,“ vysvětluje ministryně Karla Šlechtová.

Všeobecná kritika komplikované a zdoluhavé přípravy staveb se bohužel soustřeďuje jenom na stavební zákon, protože z pohledu stavebníka představuje finální fázi povolení. Vedle stavebního zákona však do problematiky přípravy a povolování staveb významně zasahuje řada dalších zvláštních zákonů na ochranu jednotlivých veřejných zájmů.

V současné době je zde více než čtyřicet zákonů, podle kterých dotčené orgány vydávají svá závazná stanoviska k ochraně veřejných zájmů podle zvláštních zákonů (například ochrana památek, ochrana veřejného zdraví, požární ochrana, ochrana přírody a krajiny, ochrana životního prostředí, ochrana vod a další). Dále musí investor získat například stanoviska vlastníků podkladová povolení vydávaná podle zvláštních zákonů (např. integrované povolení, povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, povolení výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a další).

Ministryně Karla Šlechtová proto také v září předložila vládě ČR materiál „Rekodifikace veřejného stavebního

práva – základní teze“, který identifikuje klíčové problémy v této oblasti. Ke skutečnému zlepšení situace musejí být kromě zcela nového stavebního zákona přijaty zásadní úpravy mnoha souvisejících zákonů, musí být prosazena reforma veřejné správy zahrnující opatření legislativní, organizační i rozpočtová. To není úkolem jednoho resortu. Jde-li o průřezovou problematiku jdoucí napříč ministerstvy a jejich kompetencemi, vyžaduje také společné řešení všemi dotčenými resorty.

[Tisková zpráva MMR ze dne 3. 11. 2017]

Zájem o dotaci na územní plány stále stoupá. Ministryně Šlechtová pro obce vyčlenila 20 milionů korun

Ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová vyhlásila výzvu z programu „Podpora územně plánovacích činností obcí“ pro rok 2018, dotační titul „Územní plán“. MMR pro ni z rozpočtu na rok 2018 poskytne 20 milionů korun. Žádosti je možné podávat od 18. října do 28. prosince 2017.

„Mnohé starostky a starostové, s nimiž se setkávám v regionech, tuto dotaci na pořízení územního plánu nutně potřebují. Díky těmto financím mají i malé obce velkou příležitost získat dotaci na územní plán. Ten je důležitým a ne-

postradatelným nástrojem k vytváření podmínek pro rozhodování v území a koncepční rozvoj obce,“ říká ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová.

Za dvouleté fungování dotačního titulu byla přiznána podpora již 228 obcím po celé ČR. Tento rok se očekává pokračující zájem o tento dotační titul. Možnými žadateli jsou obce na území ČR (mimo obce s rozšířenou působností, hl. město Prahu a mimo obce, které pořídily/pořizují územní plán a byly/jsou příjemcem dotace na pořízení návrhu územního plánu z Integrovaného operačního programu nebo z Programu rozvoje venkova).

Žádat o dotaci mohou obce, které nemají žádný územní plán, nebo mají územní plán obce nebo územní plán sídelního útvaru, schválený zastupitelstvem obce před 1. 1. 2007.

Výše dotace na jeden územní plán je stanovena ve výši max. 80 procent skutečně vynaložených ustatelných nákladů, nejvýše však 400 000 Kč na jeden územní plán. Lhůta pro možnost podávání žádostí končí 28. prosince 2017 ve 12.00 hodin.

[Tisková zpráva MMR ze dne 17. 10. 2017]

Obce mohou opět získat dotace na demolice chátrajících budov

Ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová vyhlásila výzvu na podání žádostí o dotace pro města a obce, které se potýkají s chátrajícími budovami. Pro žadatele je připraveno opět 100 milionů korun. Během dvou let existence tohoto programu již Ministerstvo pro místní rozvoj podpořilo celkem 58 projektů po celé České republice za zhruba 160 milionů korun. Žádosti lze podávat od 7. listopadu do 25. ledna 2018. Dotace bude poskytována až do výše 80 procent skutečně vynaložených ustatelných nákladů akce a její čerpání může být rozloženo do dvou let.

„Původně byl tento program naplánovaný jen na tři roky. Avšak vzhledem k tomu, že problém s objekty v nevy-

hovujícím technickém stavu, které je třeba odstranit a uvolnit tak prostor dalšímu rozvoji, je stále aktuální, připravujeme jeho prodloužení o další tři roky. Řada měst a obcí na demolice rozpadlých a nevyužitých budov nemá ve svém rozpočtu finance. Pomáháme jim tak s řešením této kritické situace a zároveň chceme, aby se na zkulturněném území odehrály návazné projekty ve prospěch místních obyvatel,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová.

Demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který ale bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení (školské zařízení, komunitní centrum, sportovní zařízení atd.). Žadatelem v tomto podprogramu mohou být obce, které mají ve svém katastru sociálně vyloučenou lokalitu přímo ve svém katastru, nebo obec, která se nachází ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, kde se SVL nachází. Ministerstvo pro místní rozvoj z národních dotací vyhlásilo již dříve také výzvy z programu Podpora obnovy a rozvoje venkova, kde obce mohou získat dotace například na obnovu místních komunikací či dětská hřiště a tělocvičny, či z programu Podpora bydlení, který je určen na výstavbu podporovaných bytů, jež jsou určeny především k poskytování sociálního bydlení pro seniory a osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku své nepříznivé sociální situace způsobené věkem nebo zdravotním stavem. Vyhlášeny byly i dotační tituly na pořízení územních plánů obcí a program pro obce a kraje postižené živelní pohromou. Celkem tak zatím Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo výzvy z národních dotací (vč. dotací na demolice) za téměř jednu miliardu korun.

[Tisková zpráva MMR ze dne 7. 11. 2017]

Velká finanční injekce českým památkám

České památky se mohou těšit až na 11 miliard korun. Tato jedinečná částka je poslední příležitostí tak velkého roz-

sahu, jakou mohou z evropských dotací naše památky získat. V Integrovaném regionálním operačním programu (IROP) je v současné době realizováno již 99 projektů obnovy památek, muzeí a knihoven za 5,25 mld. Kč.

„Obnova památek je důležitá pro zachování kulturního dědictví naší země a atraktivity českých regionů. Už brzy díky těmto dotacím získá novou vizáž například hrad Kost nebo kolonáda haly Vincentka v Luhačovicích. Největší objem dotací směřuje zejména na revitalizaci památek zapsaných na seznamu UNESCO a dále pak na některé národní kulturní památky,“ říká ministryně Karla Šlechtová.

V současné době je 80 projektů památek v procesu hodnocení a postupně si rozdělí zhruba další tři miliardy korun. V oblasti kulturního dědictví IROP bylo dosud vyhlášeno osm výzev a z toho tři jsou již ukončené (dvě výzvy na Revitalizace vybraných památek a jedna výzva na Muzea). Mezi podpořené projekty IROP patří například obnova svatopetrského areálu na Sázaově (dotace EU 101 milionu korun), dále projekt Stará Boleslav – kolébka české státnosti (dotace EU 98,7 milionu korun), revitalizace hradu Kost (dotace EU 75,1 milionu korun) či revitalizace kolonády haly Vincentka v Luhačovicích (dotace EU 88 milionu korun).

Nejedná se o pouhou obnovu památek jako takových, ale každý projekt přináší našemu kulturnímu dědictví určitou přidanou hodnotu. Příkladem je obnova barokního hospitalu Kuks, který jako jediný projekt v České republice získal v letošním roce cenu Grand Prix v rámci ocenění Europa Nostra, a jenž ojedinělým způsobem propojil revitalizaci objektu s navrácením kulturně-společenského života například prostřednictvím bylinné zahrady apod. Tento projekt byl realizován v minulém programovém období díky dotaci z Integrovaného operačního programu, předchůdce IROP.

[Tisková zpráva MMR ze dne 25. 10. 2017]

European Territorial Review
“Territorial Cooperation for the future of Europe”
ESPON contribution to the debate on Cohesion Policy post-2020

Publikace přináší řadu poznatků založených na aplikovaném výzkumu prováděném do léta roku 2017 nadnárodními výzkumnými týmy z celé Evropy, které spolupracují na projektech programu ESPON.

ESPON Policy Brief
“The territorial and urban dimensions of the digital transition of public services”

Digitální nástroje a řešení transformují veřejné služby a způsob, jakým veřejná správa reaguje na potřeby občanů. Mnoho měst se aktivně zapojilo do modernizace a reorganizace veřejné správy a služeb a zaznamenalo vysokou návratnost prostřednictvím zjednodušeného řízení a zvýšené efektivity a dosahu. Města však čelí mnoha výzvám v procesech digitální transformace, včetně těch, které se týkají správy věcí veřejných, přidělování zdrojů pro rekvalifikaci a zavádění nových technologií, legislativních a politických problémů. Tento policy brief programu ESPON má za cíl napomoci evropským, národním, regionálním a městským orgánům k lepšímu pochopení úrovně digitalizace veřejných služeb.

ESPON Policy Brief “Shrinking rural regions in Europe
– Towards smart and innovative approaches
to regional development challenges in depopulating rural regions.”

Účelem této stručné publikace je zjistit, zda a kde se nacházejí na evropském venkově zmenšující se oblasti, prozkoumat klíčové rozvojové výzvy a příležitosti, přezkoumat některé politické odpovědi pomocí příkladů případových studií ze zmenšujících se venkovských oblastí a prezentovat některá vznikající politická doporučení na evropské, národní, regionální i místní úrovni.

Publikace, stejně jako projekty a další informace si můžete stáhnout v angličtině z webových stránek programu ESPON: www.espon.eu